

1946 JUL. 2 B
910. Y. B. 5

BUDAPESTI KÉPESKÖNYV

IRTA: KOLOZS PAL

RAJZOLTA: VASI

SZIGETI ODYSSEIA... Erős legyen a utas. Nem érzelmes bolyongás lesz ez. Nem a Nyulak-szigetének emlékeit megyünk idézni, s az „elegáns világ“ hajnali pezsgőmámoros szabadtéri lokáljait sem keressük. A szigetre megyünk sok-sok adópengős belépődíjjal, hogy szemlélkedjünk. Seholy ilyen kis öszszegért, ennyi feszítő élményt, nyugtalanító kalandot, önmarcangolást és érdekes felfedezést nem kap az utas. Kezdjük mindjárt a belépődíjjal. Nemrég olvastam egy félhivatalos nyilatkozatban, hogy a sziget „szébb lesz, mint volt“, s amint „helyreállították“, ingyen megnyitják ligeteit, tündéerkertjeit a népek. Most viszont, úgy tönkrement állapotában, míg fenntartása semmibe sem (vagy csak nem sokba) kerül a városnak.

Aki pusztulva akarja látni a szigetet, fizessen a rendkívüli látványért.

EGY CSÖPPET sem romantikus látvány. A rom is csak akkor romantikus, ha többszáz éves, ha a természetnek, a kertészeknek és költőknek már hőven volt rá idejük, hogy körülültesék fákkal, virágokkal, hogy körülengjék édes illatokkal és legendákkal.

Az évszázadok elködösítik a valóságot. A Nyulak-szigetének romjai között ma is sok mákonyos, szerelmes párt láttam vallani. De a szomszédos Rotarium mögött, a bombatépte gazdasági épület romjai között még véletlenül sem pillantottam meg egyetlen ifjú szerelmest.

A másféléves rom maga a rideg valóság, érzelmes hangulatoknak nem megfelelő kulissza, a friss törmelék- és szemétkupacokat még a napozó gyíkok is elkerülik.

A MESTERSÉGESEN konzervált romok, az „Isten rabjainak“ romjai mellé, most friss romnak csatlakozott az egész évszázados fáival, rózsakertjével li-

szigeti természet, getetvel, pázsit-szönyegeivel. A sziget is átélte az ostromot, s ha megindulsz a vörössalakos úton, öt perc múlva már rábökkensz, nemcsak romházak vannak, siratnivaló műemlékek, hanem romfák is. Lecsonkolt, megtépett, szétzilánkolt platán-, fenyő- és tölgykatedrálisok. Arany János hatalmas tölgyfáját kivágtak... Pótolhatatlanok, mert nem holt anyagból épültek.

A sziget expedíció utasa áttör a frissen nőtt őstermészet bozótjain s a régi ősvényeket kutatja. Emlékeiben cserkészik. Hová tűnt e tájékról a régi jázmin-sövény, a tamariszkuszok rózsaszín sá-

tora s a feketefenyők mögött az óriási gyepszőnyeg? Egyfajta övigéző steppe lett, fonnyadt, de szívós, mindent elnyelő gaz burjánzik rajta... Figyeld a megdönthetetlen törvényt, Móríc Zsigmond így szövegezte meg egyszerűen és súlyosan: „A föld édes gyermeke a gyom.“

A történelmet játszó ember egy pillanatra levette kezét a földről... Már is itt

a pampa. Mély fűvében áramvonalas gyermek-kocsik lapulnak, meztelen gyermekek rikoltoznak a bozótban, krumplit rágcsáló szülők bujósksáznak a keserűszagú paréj-bokrok mögött,

akár a bennszülöttek Kongóban... Pesti nyaralók.

Internálósdit játszanak a lövészárkok canonjaiban a törzsek serdültebb legénykői, egy kövér fiú a feketéző, akit elismerésreméltó szakértelemmel a ledölt telefonfülkébe börtönöznek társai... A kövér fiú sovány apja, nem hallja csemetéje segélykiáltásait, álmodozva figyeli a feje felett röpködő kakukokat. Ha puskája lenne... Rossz rágondolni...

A „FEDETT“ külön állam a szigeten. Látogatói a vizért jönnek, nem a szigert. A víztorony áll. Árván, magában,

tejcsarnok nélkül. A Palatinus-strand szikadatan enyészik, előtte rozsdásodó kertisékek hatalmas piramisa. A gyógyszállót már megvizsgálta a halottkém. Újra kell építeni. Mögötte löszörrel párnázott foszladozó bútorok trágyázzák a földet. A zenélő kút hallgat. Am rengeteg szép fa életben maradt, kisebb sérülésekkel. És ez a biztató.

A sziget nem merült el s ezt megmaradt fáinak köszönheti.

AZ EGÉSZ ROSÁRIUM, összes rózsatövestül együtt légnymást kapott.

A zománcozott nehéz jeltáblák úgy szérepedtek a robbanások tornádójában, mint szélben az őszi falevelek. Csodálatos: a rózsatövek helytálltak.

De mit várhatsz légnymásos rózsafaktól?

Szinte hihetetlen: többnek kedve szottyant bimbózni és virágozni.

Nézzük ámuldozva a haloványsárga „Golden Opheliát“ és reménykedjünk. Legalább annyit megélt, mint mi. Mégis

— pontosabban megszámláltam — két virága van és három himbaja.

ÁMULDOZZ még viharosabban, mert ez már a civilizáció jele.

Kampós botjával egy öreg örköseledik az ellipszisalakú gyomtenger közepe felől, ráncos arcára szigorú vonásokkal ezt bárárdálták az elmúlt évtizedek: „A fűre lépni tilos!“

Fenyegetően ránkordul. Erre sétálni szigorúan tilos!

Hogy miért?... Hát nem látjuk a haszonnövényeket?

Csakugyan. Néhány ritka Dél-Amerikából származó növényben gyönyörködhetünk, üdezölden emelkednek ki a frissen feltört földből. Kukoricatövek... A virágjuk nem mondható sem illatosnak, sem különlegesnek. Am a termésük csodálatos.